

НАРЪЧНИК ЗА ПРОФЕСИОНАЛИСТИ

Насоки за интервенция при деца – свидетели на домашно насилие

ДИАНА ГЕОРГИЕВА
ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВИ ОБЩНОСТИ

CISMAI - <https://cismai.it/>

28 години CISMAI работи за превенция, разпознаване, оценка и лечение на различните форми на малтретиране в ущърб на момичета, момчета и юноши, за идентифициране и разпространение на процедурите, подходящи за интервенция в семействата, за да предложи на участващите оператори инструменти за защита и подкрепа

Насоки за интервенция при деца – свидетели на домашно насилие

- В съответствие със **РЕВИЗИЯ 2017г.** законодателната рамка на ЕС
- Специално внимание към т.н. „специални сираци“
- По-детайлно описание на интервенциите
- Координация и интеграция между услуги и организации (с интерес към работа с деца, майки и агресивни бащи)
- Избягване на противоречиви и непълни интервенции

REQUISITI MINIMI

DEGLI INTERVENTI

nei casi di **VIOLENZA ASSISTITA**
da maltrattamento sulle madri

23 giugno 2017

МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИНТЕРВЕНЦИИТЕ В СЛУЧАИ НА СВИДЕТЕЛСТВО НА НАСИЛИЕ ПРИ МАЛТРЕТИРАНЕ НА МАЙКИТЕ 2017г.

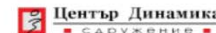
Разпознаване: разпознаването на домашно насилие включва навременна оценка на степента на риск и физическа и / или психическа опасност / леталност за деца, свидетели на насилие. Разлика между конфликт и насилие.

Защита: спиране на насилието срещу майката, за да се гарантира правото на физическо и психическо здраве. При регулирането на попечителството над деца и всички методи за посещение трябва да се вземе предвид и да не се подценява наличието на насилие.

Оценка: извършване на ранна медицинска и психологическа оценка на състоянието на децата. Трябва да се отбележат и всички други видове малтретиране, които са претърпели.

Третиране: възстановителни интервенции както на индивидуално, така и на ниво семейни отношения, където е възможно. Работата с посттравматичните последици за майката е от изключителна важност, за да се възстановят отношенията майка – дете.

Последващи действия : проверка на предприетите интервенции и инструментите, основани на доказателства.

НОВА ДЕФИНИЦИЯ 2017г.

Под „свидетелство на насилие“ от малолетни лица в семеен контекст имаме предвид опита на детето или юношата на всяка форма на лошо отношение в резултат на актове на физически, словесни, психологически, сексуални, икономически и преследващи действия (т.нар. дебнене) върху значими фигури или други емоционално важни фигури, възрастни или непълнолетни лица.

Особено внимание се отделя на състоянието на сираците, нар. специални, жертви при свидетелство на убийства, множествени убийства, самоубийства.

Детето или юношата могат да бъдат потърпевши (когато насилието/убийството се случи пред тях) или непреки (когато непълнолетното дете е наясно с убийството / насилието).

Свидетелството на насилие, включва насилие на малолетни или други малолетни и/или членове на семейството, както и пренебрегване и лошо отношение към домашни любимци или селскостопански животни.

НОВА ДЕФИНИЦИЯ 2017г.

Насилието над жени е широко разпространено, подценявано и слабо разпознаваемо явление, което може да изложи на риск още като се започне от бременността, психо – физическото здраве, както самия живот на майките, така и на децата.

Участието на децата в домашното насилие може да се случи не само по време на съжителството на родителите, но и във фазата на тяхната раздяла и след това. В тези фази рискът от ескалация на насилието се увеличава и възможността за смъртоносен изход (убийство на майката, множество убийства, самоубийство)

Динамиката на домашното насилие пречи на връзката с децата като изменя както родителските функции и на злоупотребяващата майка и баща, така и моделите на привързаност.

REQUISITI MINIMI

DEGLI INTERVENTI

nei casi di **VIOLENZA ASSISTITA**
da maltrattamento sulle madri

23 giugno 2017

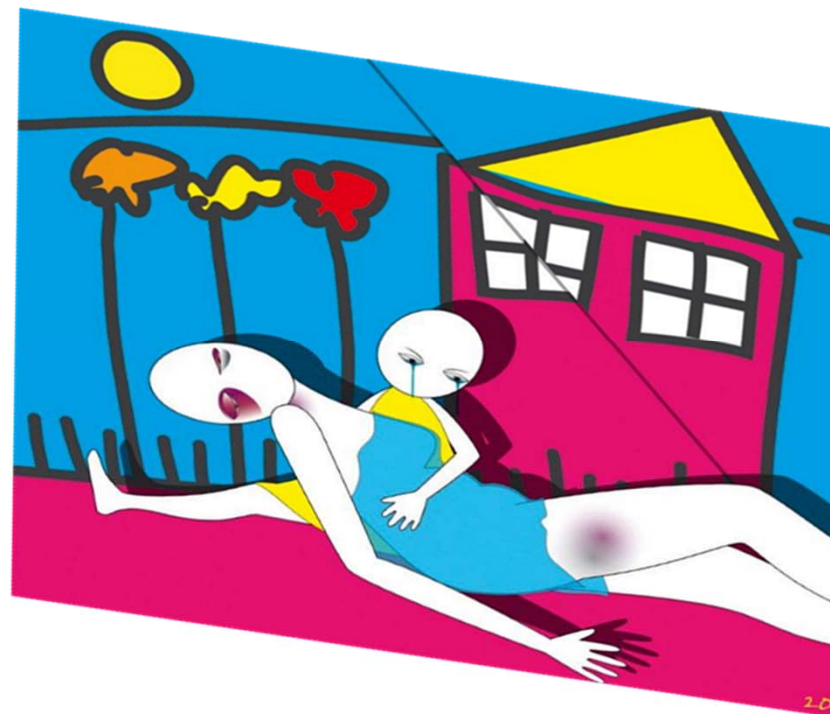
«СПЕЦИАЛНИТЕ СИРАЦИ»

- Това са деца – синове и дъщери на жертвата и убиеца
- Те преживяват двойна травма : драматичната загуба на майката и «загубата» на баща си в същото време
- Те преминават през травматичен процес на скърбене

ЕТАПИ НА ИНТЕРВЕНЦИЯТА

- Откриване /Разпознаване
- Защита
- Оценка
- Третиране
- Последващи действия

РАЗПОЗНАВАНЕ

За да бъде възможно разкриването на свидетелско насилие от съществено значение е професионалистите да са се научили да разпознават мъжкото насилие над жени в неговото структурно измерение и в широко разпространената му дифузия.

- ◎ Отчитане присъствието на децата в случаи на домашно насилие
- ◎ Идентифициране на сигналите за бедствие

Това е фазата, в която се включват доставчиците на услуги както за малолетни, така и за възрастни от социалния, здравния, образователния и правния сектор, като се има предвид, че се изисква мултидисциплинарно и мулти контекстуално внимание, в партньорство с кризисни центрове.

Ситуациите могат да имат различни характеристики, в зависимост от степента на спешност и тежестта.

ЗА ДА СЕ ПРИЗНАЕ НАСИЛИЕТО, ТО ТРЯБВА ДА СЕ РАЗПОЗНАЕ

- Признание, че съществува насилие в двойката
- Обективност по отношение на показанията на жертвата и насилника
- Признание на естеството и характеристиките на насилствените взаимоотношения

children first РАЗПОЗНАВАНЕ

Ранно разпознаване на насилието над жени: **различаване на насилие от конфликт**. От съществено значение е да се разграничават конфликтните ситуации (без да се отричат щетите, които те могат да причинят на момчетата и момичетата) от ситуации на насилие и малтретиране, избягвайки да се идентифицират като конфликти или кавги в партньорски ситуации, при които над майката се извършват тормозещи и насилствени действия и/или поведения, често пъти сериозни и повтарящи се.

Анализиране на взаимоотношенията във връзката и нейните характеристики.

РАЗГРАНИЧАВАНЕ МЕЖДУ

Конфликт

Симетрична връзка, която предвижда дори сериозни разногласия между двама равнопоставени души, които възприемат и считат себе си за такива.

Насилие

Асиметрична връзка, в която мъжът използва насилие, за да поддържа отношение на власт и потисничество над жената, което води до ограничаване на свободата.

ПРЕПОРЪКИ

- Прилагайте ранно откриване на рискови ситуации, за да се избегне травматичното увреждане
- Внимателно реагирайте на високите нива на конфликт в ситуации на насилие.
- Записвайте внимателно фактите, описани от жената или третата страна.
- Направете навременна оценка на степента на риск и опасност / леталност чрез използването на стандартизирани инструменти с цел откриване на риска, ескалация на населението и рецидиви (SARA, SARA Plus, SURPLS4).
- Извършете внимателна оценка на психо-физическото състояние на момчето и момичето, дори при липса на информация от родителите.

ЗАЩИТА

Спиране на насилието над майките във всичките му форми. Всички намеси трябва да бъдат **навременни, ефективни и устойчиви.** Графика и защитните методи включително съдебните процедури трябва да съблюдават нуждите на малолетните и показват респект към малолетните в съответствие на психофизическото благоденствие и техните най- добри интереси.

Всички решения за попечителство трябва да отчитат **наличието на насилие**, за да се оцени необходимостта от прекратяване на родителските права за родителя – насилник

Споделеното попечителство винаги трябва да се оценява внимателно в ситуации на домашно насилие.

Целесъобразността на срещите за защитни мерки трябва да бъде оценена с голямо внимание, вземайки предвид психофизическия риск за децата.

КАК ДЕЦАТА ВЪЗПРИЕМАТ БАЩАТА НАСИЛНИК?

Таткото Слънце :

Това е татко, който си играе с децата, глези ги и се грижи за тях когато са болни, учи ги на много неща, изслушва ги и се шегува.

Таткото Буря:

Той не се грижи за децата си, не си играе с тях, не се шегува, ядосва се много и често, дори когато няма основателна причина....

КАК БАЩАТА – НАСИЛНИК ВЪЗПРИЕМА ДЕЦАТА СИ

В неговите очи те са „невидими“

Насилието продължава дори и след раздялата: инструмент за достъп и начин за нараняване на майката

Често „той не е бил дете“ и има преживени истории на малтретиране в семейството

Твърди и насилствени образователни модели

Но също и

Съблазнителен

Манипулативен

Търси съюзяване срещу майката

Търси съюзяване с детето, особено ако е момче

„Купува“ интереса на детето

Толкова по-объркващо

ОЦЕНКА НА ВРЪЗКАТА МЕЖДУ ДЕЦАТА И БАЩАТА – НАСИЛНИК

**Внимателно оценете риска за децата при контакта им с бащата –
насилник**

Bancroff and Silverman (2002г.) предлагат 13 точки

- Ниво на физическа опасност за майката
- Ниво на психологическо насилие за майката и децата
- Ниво на принуда и манипулация във взаимоотношенията
- Семейна история на negliжиране или сериозно неангажирано родителство
- История за злоупотреба с вещества или психични проблеми
- Излагане на децата на психологически и физически риск по време на насилието над майката
- Отказ от приемане на акта на раздяла

КОГАТО ДЕТЕТО НЕ ИСКА ДА ВИДИ БАЩАТА

- Живот, свързан със свидетелство на насилие
- Може да е било пряка жертва на насилие
- Пост – травматични преживявания
- Причините, които посочва, трябва да бъдат изслушани и разбрани
- Не трябва да отричаме действителността, в която то е живяло
- Не създавайте „объркване“

Избягвайте вторичната виктимизация

Детето с отказа си поставя защитна стена, то съобщава, че връзката с бащата – насилник е източник на безпокойство, трудности и проблеми.

То със своя отказ ни казва, че не разбираме какво иска да ни каже и че не сме способни да му помогнем и да го подкрепим.

Въведете строги процедури за оценка, за да диагностицирате или изключите наличието на предразсъдъци от страна на родителя, който е отхвърлен като например обосновка на отказа на детето.

ПРЕПОРЪКИ

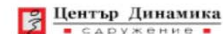
Целесъобразността на защитните мерки трябва да бъдат оценени с голямо внимание по отношение на психофизическия риск за децата.

Професионалистите, присъстващи на тези срещи, трябва да имат специфично и адекватно обучение, което им позволява да разпознават и овладяват динамиката на насилието, включително психологическо и манипулативно.

Защитните срещи не са намеса в оценката на родителството и работа с бащите – насилници.

Когато едно дете откаже да се срещне с баща си, първо трябва да оцени хипотезата, че отказът е причинен от **страха на детето**, в резултат на видно **насилие от страна на бащата**.

Без да се отрича съществуването на ситуации, при които единия от родителите манипулира детето срещу другия родител, **всяка хипотеза за манипулация трябва да бъде доказана като се използват елементи, основани на доказателства, а не преди това.**

ОЦЕНКА

При оценка на родителските умения, **за целите на правилната диагноза, прогноза и лечение трябва да се вземат предвид щетите, причинени от продължителното погрешно третиране както от медицинска, така и от психологическа гледна точка, дискриминиращи всякакви основни проблеми или свързани със структурирането на личността от посттравматични симптоми и последиците от насилие.**

Всъщност, съществува риск резултатът да е „фотографска“ оценка, която се фокусира основно върху неадекватното поведение на жената, без да се проследят назад във времето щетите в резултат на злоупотребата.

Необходимо е да се реализират програми за оценка на насилниците, включително оценка на опасността от летален край, риск от рецидив и възстановяване на родителските умения без да се пренебрегне способността от поемане на отговорността и разпознаване на нанесените щети.

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА СТЕРЕОТИПИТЕ

Бащата, който малтретира майката, добър баща ли е?

АГРЕСИВНИЯТ БАЩА

Той не подsigурява защита: той излага децата на насилие

Егоцентричен и е фокусиран върху своите нужди

Използва насилие, за да наложи властта си

Той не може да вникне в нуждите на децата, склонен е да възприема децата и майката като „собственост“

Тези характеристики представляват сериозен рисков фактор и по отношение на възможността за генериране на насилствено поведение спрямо тях.

АГРЕСИВНИЯТ БАЩА

Родителят, който кара детето да стане на свидетел на насилие срещу другия родител или други деца, освен това че е източник на травма само по себе си, той не успява да изпълни и важни функции за полагане на грижи

Защитна функция

Функцията за развитие при детето на саморефлекторни дейности

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА СТЕРЕОТИПИТЕ

**Майката не е способна да се защити
и защо не е напуснала по-рано?**

ЗАЩО ТЕ НЕ НАПУСКАТ?

Подход, който предполага неодобрение и вина в основата на оставането във връзката

Злоупотребата дълбоко подкопава интегритета на жената, влошавайки качеството на всяко движение, всяка различна мисъл, всяка емоция, всяка ситуация, различна от обичайната

Много често децата са важен тласък за излизане от насилието

НАРАНЕНАТА МАЙКА

Преживяното насилие, особено хроничното, води до съществени вреди по отношение представянето на майката като жена и влошава нейния родителския капацитет.

Тревожна, уплашена, ужасена, тя се чувства виновна в опита си да оцелее, чувства се крехка и сгрешила, тя често не може да се грижи за децата.

Родителските ѝ умения са силно засегнати (неорганизиран тип привързаност), тя едва ли поддържа добри нива на емоционален отговор и внимание към нуждите на детето.

Майката може да пренебрегва и на моменти да оскърбява децата.

РИСКОВЕ ОТ ПОВЪРХНОСТНА ОЦЕНКА НА РОДИТЕЛСКИЯ КАПАЦИТЕТ

***Насилената майка не
изглежда добре***

Майката, която е жертва на
физическо и/или
психологическо насилие лесно
може да оценена като
неадекватна майка

Крепки майки

Установяване на щетите,
причинени от насилието

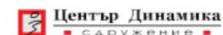
***Агресивният баща може да
бъде оценен по-добре....***

Противодействие на идеята, че
агресивния човек е адекватен
баща

Оценка на риска от рецидив от
малтретиране

Оценка на нивото на отричане
Признаване на въздействието и
щетите върху децата

***Избягвайте неутралитет : майката и бащата не могат да бъдат на
едно и също ниво***

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА СТЕРЕОТИПИТЕ

Децата не разбират, не
забелязват, те забравят.

РИСКОВЕ ОТ ПОВЪРХНОСТНА ДИАГНОЗА ЗА ДЕТЕТО

- Оценете въздействието на насилието върху детето
- Върху неговия вътрешен свят и взаимоотношения
- Оценете наличието и степента на травмата
- Симптоми или трудности и техните прояви
- Наличие на други форми на малтретиране
- Внимание към чувствата на децата

ОЦЕНКА НА НАНЕСЕНИТЕ ЩЕТИ

Поведенчески

- Дефицит на внимание и хиперактивност
- Смутения в поведението
- Гняв /агресия/ антисоциално поведение

Социален / релационен

- Недостатъчни социални умения
- Изолация
- Затруднения в съпричастността
- Липса на доверие във взаимоотношенията

Психологически / емоционални

- Раздвоение
- Прекомерно овластяване
- Страх от емоционални връзки
- Хиперконтрол
- Безпокойство
- Депресия
- Неразпознаване на емоциите
- Дисоциация

ОЦЕНКА НА ТРАВМАТА

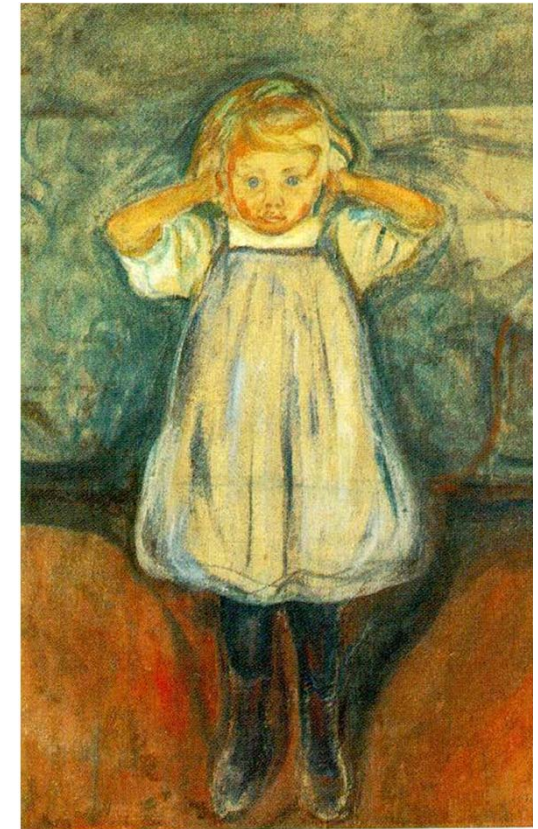
Наличие на симптоми

Диагностициране на ПТСР

Наличие на пост – травматични изживявания

**Защитни механизми: отричане, замръзване,
емоционална раздяла**

Последиците от травмата варират в зависимост от степента на уязвимост, възрастта на жертвата, характеристиките и продължителността на травматичното събитие, защитните умения на семействата и подкрепа на специализираните институции.

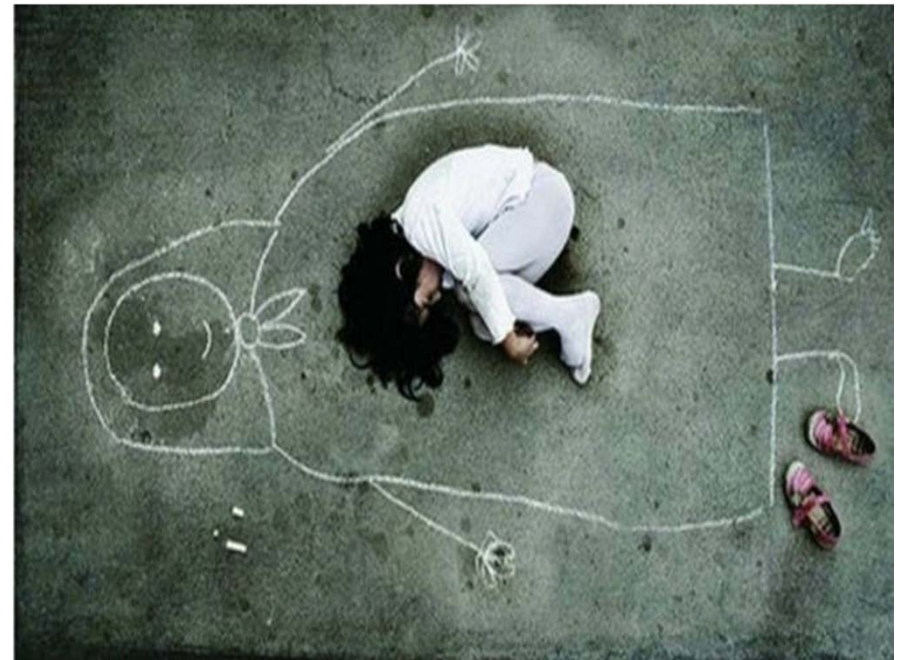

Специални сираци

В случай на убийство на жената, оценката не трябва да се ограничава до момента на убийството.

Тя изисква от страна на професионалистите адекватна подготовка и опит, който отчита специфичния характер на травматичната загуба, в резултат на убийството на майката от бащата.

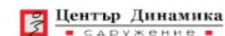
Специфично обучение на професионалистите.

ПРЕПОРЪКИ

Необходимо е информацията, събрана от професионалистите – доставчици на различни услуги, да се интегрира, за да се избегнат разпокъсаните оценки.

Професионалистите трябва да могат да разпознават защитните механизми, което би могло да доведе до минимизиране или нормализиране на разпознаването на насилие, основано на пола.

ТРЕТИРАНЕ

Свидетелството на насилие на единия родител над другия предизвиква объркване във вътрешния свят на детето по отношение на това, какво е привързаност, интимност, любов и насилие и **подкопава същността на първичната връзка** и, следователно, развитието на сигурна привързаност.

Деца – свидетели на домашно насилие **винаги се нуждаят от индивидуална и/или терапевтична грижа на отношението майка – дете**, за да се отстранят щетите от насилието.

Необходимо е освен това да се лекуват посттравматичните ефекти върху майките.

ВЪЗСТАНОВИТЕЛНИ ИНТЕРВЕНЦИИ ПРИ ДЕЦАТА

Работа с момчета/ момичета върху
посттравматичните последици

Възстановяване на отношенията с
майката

Работата върху връзката с бащата,
само ако той активно съдейства

ВЪЗСТАНОВИТЕЛНИ ИНТЕРВЕНЦИИ ПРИ ДЕЦАТА

Индивидуална детска психотерапия

Лечение на травма с инструменти,
основани на доказателства

Психообразователни групи за деца

Диадата „майка-дете“

Описателен модел

ИНТЕРВЕНЦИЯ ВЪРХУ ВЗАИМООТНОШЕНИЕТО „МАЙКА - ДЕТЕ“

Когато майката е достатъчно готова и разпознава емоциите си

Съвместно предефиниране на вече настъпили събития.

Осъждане на агресивното поведение, (а не на човека).

Разяснение на чувствата и преживяванията, свързани с насилието (страх, гняв, срам, безпомощност).

Разпознаване и споделяне на вредата върху майката и децата.

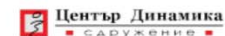
Предефиниране на възможния избор на майката за раздяла/отдалечаване от агресивния родител по отношение на поемането на отговорност за собствена и тази на децата си защита.

«СПЕЦИАЛНИТЕ СИРАЦИ»

Работата със «специалните сираци» трябва да бъде адекватна на специалните нужди на тези деца и трябва да ангажира **техните нови обгрижвачи.**

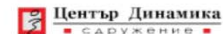
Важно е детето да бъде дългосрочно придружено, а не само в началните фази.

ВЪЗМОЖНО ЛИ Е АГРЕСИВНИЯТ БАЩА ДА СЕ ПРОМЕНИ ?

Подобряване на родителския капацитет на насилника е неделимо от напредъка му в справянето с насилието спрямо партньора... това изисква той да признае насилието и преди всичко последиците, които то има върху децата.

Банкроф (2013г.)

ПРЕПОРЪКИ

Лечението на посттравматичните ефекти при майката е от основно значение, за да се възстанови взаимоотношението майка- дете.

Работата с възстановяване на взаимоотношението с бащата продължава след диагностичната и прогностична оценка.

В случаите на домашно насилие **не е уместно прилагането на семейна медиация заедно със семейната и терапия на двойката.**

Тези терапевтични интервенции трябва да бъдат подчинени на процесите на лечение, които дават положителни резултати при поемането на отговорност за извършеното насилие и вредите, които са причинени на майките и децата, върху справянето с емоциите и контрола на импулсите.

ПРИОРИТЕТИ : превенция, повишаване на осведомеността и обучение, местни протоколи за оперативно сътрудничество

Необходимо е:

- Насърчаване на активности с деца, юноши и възрастни по темата **за обучение в афективност и равнопоставеност на половете**
- **Повишаване осведомеността към механизмите за отричане, омаловажаване и механизмите на заклеймяване**, присъстващи на социално-културно ниво по отношение на семейното и упражняваното над жените насилие
- Осигуряване **обучение относно индикаторите, свързани с домашно насилие**, леталните такива и правилните методи за разпознаване
- Разбирането, **че хроничното насилие уврежда родителския капацитет на майките**
- Разбирането за последиците, които могат да произтекат от неправилна и неkoordinирана намеса, която може да доведе до **институционална злоупотреба**
- **Специфично обучение** върху случаите на убийство на жените, за да си подсигури адекватна грижа към специалните сираци.

Благодаря за вниманието!

